

## PUIG DELS LLOPS I PUIGSACALM

Garrotxa

**Des de Joanetes per Sa Carena i el Camí Nou (també conegut com del Barret, dels Ganxos Nous o de la Canal Fosca) amb retorn pel Pas dels Burros, els Ganxos Vells i el Mas Poc.**

Distància	11,00 km
Desnivell acumulat	1075 m
Nivell de dificultat	difícil
Data	3 d'abril de 2013
Cartografia	Editorial Alpina. Puigsacalm-Bellmunt (1:25000)
Punts per a GPS	<a href="http://ca.wikiloc.com/wikiloc/view.do?id=4238081">http://ca.wikiloc.com/wikiloc/view.do?id=4238081</a> <a href="http://ca.wikiloc.com/wikiloc/view.do?id=5497752">http://ca.wikiloc.com/wikiloc/view.do?id=5497752</a>

El Puigsacalm o Puigsacau és l'elevació més prominent del conjunt que forma amb el Puig dels Llops, el Puig Corneli, les Agulles i els Castelletes. Aquest grup presenta una abrupta i encinglerada cara meridional, produïda per una falla geològica, que la fa especialment vistosa des de la Vall d'en Bas.

Des de tots els punts cardinals, diversos camins hi menen. Però en aquesta ocasió volíem enfilar-nos-hi resseguint l'alterosa cinglera que, aparentment inexpugnable, també té els seus punts dèbils on hom hi ha instal·lat ganxos (camins equipats, vies ferrades) per fer-la accessible a peu.

Si bé els camins, ben fressats i senyalitzats, no són perdedors, el desnivell en una distància més aviat curta, amb passos on sovint cal ajudar-se de les mans, malgrat que l'exposició no sigui molt alta, no fan que sigui una ruta fàcil. Gens indicada amb el terreny moll i per aquells que tinguin fòbia a l'alçada.

**Joanetes** (610m) Accedim al punt de partida entre els punts quilomètrics 3 i 4 de la GIV-5273 (de la Vall d'en Bas al Coll de Bracons) desviant-nos a la dreta per l'accés W de Joanetes (terme municipal de la Vall d'en Bas). Al cap de pocs metres en direcció al nucli urbà, prenem un camí a mà esquerra (senyals grocs i rètols indicadors a Santa Magdalena i les Olletes pel Barret).

En aquest primer tram, que com la resta de la ruta és ben fressat i senyalitzat, seguirem els senyals de pintura grocs i a quasi totes les cruïlles hi trobarem estaquetes i rètols.

El nostre destí queda ben palès vers el NW on s'alcen les verticals i abruptes parets de la falla meridional del Puigsacalm. D'esquerra a dreta destaquem el Puigsacalm, el punxent Puig dels Llops, el Coll de Joanetes on, amagada en un replec, hi ha la canal dels Ganxos Vells per on retronarem, l'allargassat Puig Corneli, coronat per una antena de telecomunicacions, on just per sota s'enfila la Canal Fosca o dels Ganxos nous per on pujarem, el Coll d'Agulles, les Agulles, els Castelletes i ben a llevant el Coll del Forn.

Aviat deixem enrere les cases dels afores de Joanetes, travessem una tanca (rètol) i emprenem un corriol. Rebutgem a mà dreta l'opció (rètol) de Santa Magdalena pel Mas Poc, que serà el nostre camí de retorn. Anem a l'esquerra per Sa Carena.

Fort i mantingut pendent per entremig d'un bosc mixt on predomina el roure i l'alzina. Les graonades rocalloses ens obliguen a superar-les ajudant-nos-hi amb les mans. Curtes i fàcils grimpades, però sovintejades.

Després de superar en poc tros més de 400 metres de desnivell, accedim a la carena on el pendent es modera.

**Puig del Soi** (1023m) És un turó a penes destacat del llom que baixa des de la falda del Puig Corneli vers els SE, però gaudeix d'una bona vista sobre la Vall d'en Bas. Seguim camí, ara menys costerut, per la carena d'aquest llom.

Una fita senyala a mà dreta un corriol que baixa per aquesta banda cap al N. Serà el nostre camí de retorn i que ens estalviarà desfer de baixada el fort pendent i les graonades.

El camí pel carener del llom torna a enfilar-se de valent mentre ens anem apropant a peu de cingle. Un enorme pintada (tan gran com baldera) a la pedra ens indica el camí "El Barret".

**Camí Nou o dels Ganxos Nous** (1125m) Pocs metres més amunt de la roca amb la indicació del Barret, sorprenentment sense senyalitzar, surt a mà esquerra un corriol vers l'W resseguint el peu de la cinglera del Puig Corneli. És el camí als Ganxos Vells, per on retornarem. Continuem recte, per la dreta i tot seguit trobem els primer pas ferrat: una passarel·la, passada la qual trobem una placa en record dels primers equipadors.

Revoltem un esperó i ens anem entaforant a la canal Fosca on, una successió de passarel·les, passamans i esglaons fixats a la roca, ens ajuden allà on no hi ha prou cantells per superar-la. També escarpes i planxes formant esglaons per afermar el terreny i ajudar-nos a progressar-hi.

A la dreta, sobre una estreta cornisa als peus del Barret hi ha una campaneta. Amb una bona timba als nostres peus, el lloc resulta un bonic balcó obert a la vall.

Continuem ajudats per un llarg passamà per la part més estreta i pregona de la canal fins a un collet des de on podem enfilar-nos sobre el Barret. A l'altre costat el darrer tram equipat ens deixa sobre el corriol que mena a Santa Magdalena del Mont. Si ens desviem momentàniament a l'esquerra podem sortir directament a la carena des de on gaudirem d'una magnífica perspectiva.

Seguint camí travessem una tanca (rètol indicador).

**Puig Corneli** (1300m) El camí baixa a mà dreta a la propera ermita de Santa Magdalena del Mont on també hi ha el refugi Emili Triadú. L'ermita, d'origen romànic, és documentada d'ençà el segle X. Primitivament havia estat dedicada a Sant Corneli. Per a utilitzar el refugi cal demanar-ho a l'ajuntament de la Vall d'en Bas. Des de Santa Magdalena podem baixar a Sant Privat pel santuari de la Verge de les Olletes o continuar camí cap al coll de Joanetes.

Nosaltres però, optem per enfilar-nos a la carena prop del repetidor de telecomunicacions. Després, per sota l'enorme estel nadalenc, anem a buscar el camí del cingle, protegit inicialment per una barana, que seguim vers el SW ran de la timba. Podríem haver passat més amunt, per la carena, però les vistes no serien pas millors que les que gaudim des de prop de la cinglera.

Quan el camí vira a la dreta, el Puig dels Llops ens mostra el seu vessant més rost i altiu. Perdem alçària mentre revoltem la fondalada a la capçalera de la canal dels Ganxos Vells on un corriol, senyalitzat per una fita, surt esbiaixat a mà esquerra. El prendrem de tornada. Ara però continuem recte fins al proper coll.

**Coll de Joanetes** (1290m) Rètol indicador. S'hi ajunten quatre camins: el que hem vingut des del cingle de Puig Corneli (SE), el provinent de Santa Magdalena del Mont (NE), el que pel solell ve del Pas dels Burros (SW, tornarem per aquí) i el que per l'obaga puja al Puig dels Llops i al Puigsacalm (NW). Prenem aquest darrer entrant a la fageda. Una cadena protegeix el pas d'una torrentera. Anem guanyant alçària gradualment, amb pendent entre moderat i fort. Els fajos a penes ens deixen veure Santa Magdalena i, darrera seu, la vall i la ciutat d'Olot.

Atenym de nou la carena (1467m) al punt on, a mà esquerra, un suau llom ens permet enfilar-nos al Puig dels Llops. Quin contrast amb el seu vessant oposat!

**Puig dels Llops** (1485m) Senyera i llibre de registre. Magnífica perspectiva vers el N, l'E i el S. No pas vers l'W on el Puigsacalm ens ho priva. Balcó panoràmic del Pirineu, la Garrotxa, les Guillerries i el Collsacabra.

Retornem a recuperar el camí que seguim, propers a la cinglera, vers el SW en suau pendent que solament s'accentua els darrers metres abans del cim del Puigsacalm.

**Puigsacalm o Puigsacau** (1514m) Vèrtex geodèsic, creu i llibre de registre. Fent honor al seu nom és planer (-calm, altiplanície, plana alterosa i alevada dalt d'una muntanya, el que en altres contrades s'anomena tossa o tossal). Encara que be podria referir-se als extensos rasos propers, com el de Manter.

L'aglutinació de l'article salat sa(ça) dins del nom és força corrent a la toponímia catalana, especialment en aquestes contrades (Sacomella, Puigsacreu, Puisallança, Collsacabra, etc.) així com la terminació amb el mot -calm (Sant Martí i Sant Hilari Sacalm) alhora propi de la llengua occitana.

També coneixem prou toponímia on és freqüent la vocalització de la "ela" en "u" (baumes-balmes, aubereda-albereda, baucells-balcells, aubert-albert, cau-calm,...). Tal vegada per això la muntanya era anomenada localment com Puigsacau. I és així com la trobem ressenyada a diferents publicacions de finals del XIX (Diccionari Aguiló, butlletins excursionistes, Jocs Florals,...). Però no pas de forma generalitzada: autors contemporanis prou arrelats i coneixedors de la comarca com Marià Vayreda l'anomenaven Puigsacalm.

La panoràmica des del cim en un dia clar millora la del Puig dels Llops, ampliant-la pel cantó ponentí. Així, seguint el sentit de les busques del rellotge, albirem ben propera la Serra de Curull i el Santuari de Bellmunt i tenim a l'horitzó Rasos de Peguera, Serra d'Ensija, Pedraforca, Cadí, Moixeró, Taga, Puigmal i tota l'olla de Núria, Bastiments, Costabona, Canigó, Comanegra, Bassegoda, Mont, Plana d'Olot, Sant Julià del Mont, volcans Croscat i Santa Margarida, Puigsallança. Del Collsacabra hi destaquem l'Agullola de Rupit i, més propers, Aiats i Cabrera. Seguint albirem Agudes, Matagalls i, per acabar-ho d'arrodonir, darrera la Collada de Bracons, la Plana de Vic amb Sant Llorenç del Munt i Montserrat a l'horitzó. És tan cert que les muntanyes no es mesuren solament per la seva alçària com que al pot petit hi ha la bona confitura.

Mirant el veí Puig dels Llops distingim clarament al seu vessant meridional tres faixes. Per la més inferior de les quals s'hi endevina el camí de retorn al Coll de Joanetes pel Pas dels Burros. Davallem del cim pel suau llom carener vers ponent fins al coll amb els Rasos de Manter.

**Coll (1430m)** Rètol indicador. Hi conflueixen els camins de pugen de Santa Magdalena pel Puig dels Llops, el que segueix cap als Rasos de Manter on es trifurca cap a la Collada de Bracons, Vidrà o el Pla Taver i el que prenem nosaltres cap al Pas dels Burros que, amb un gir de 90º baixa decidit vers el S.

El camí és fressat i senyalitzat com a PR (senyals grocs i blancs). En poca estona ens fa perdre força alçària amb passos on sovint cal ajudar-nos amb les mans, un d'ells equipat amb una sirga. Tenim a la vista, la carretera que puja al Coll de Bracons. Sembla propera i abastable. Falsa observació dons el pati que ens trobaríem és molt considerable. Després, ja més suau, anem revoltant en sentit contrari a les busques el Puigsacalm Xic.

Seguim per successives sifonades salvant replecs i torrenteres de l'abrupta cara meridional del cim fins que, passat el Clot de Sacomella, encarem la faixa a la falda del Puig dels Llops que havíem albirat des del cim i que ens deixa al Pas del Burros.

**Pas dels Burros (1313m)** Sobre un ampli contrafort del Puig dels Llops. Perdem alçària, trobem un pas de roca protegit amb una sirga que ens deixa encarats al coll de Joanetes, on retornem sobre els nostres passos fins al camí de baixada als Ganxos Vells.

**Ganxos Vells (1300m)** Una fita assenyala el corriol que baixa esbiaixat a mà dreta. No és senyalitzat, però no ofereix cap dubte: entaforant-nos a la pregona i pedregosa llera de la canal que conforma la capçalera del Torrent de la Roqueta. Aviat trobem un primer pas equipat amb tres esglaons metàl·lics. Després, bona estona de pendent amb algunes desgrimpades fàcils fins a trobar el segon tram equipat amb esglaons i una sirga.

Els tercer és el més llarg: un sòlid passamà metàl·lic amb esglaons a banda i banda ens ajuda a baixar un llis de bona adherència. Encara poc més avall un parell de trams amb cadenes ens auxiliem per terreny menys sòlid. Finalment, un sisè i darrer tram amb passamà i esglaons ens deixa sobre el corriol que gira decididament a l'E, allunyant-nos del torrent per anar a resseguir el peu de la cinglera sota el Puig Corneli, fins a retrobar el camí de la carena que desfem fins al Puig del Soi.

**Camí al Mas Poc (1021m)** Una fita assenyala un corriol que, a mà esquerra, baixa vers el N en moderat pendent pel bosc del Mas Poc. Després d'una colzada el corriol esdevé una antiga pista de desemboscar, força malmesa. Abastem una cruïlla (rètols indicadors) on recuperem els senyals de pintura grocs.

**Mas Poc (820m)** Rètol indicador. El ramal que marxa amunt a l'esquerra mena ala Mare de Déu de les Olletes per Fontanilles. Nosaltres baixem per la dreta seguint un camí carreter fins al proper Mas Poc, abandonat però que encara conserva les parets ben dretes i que deixem a mà dreta. Passat el mas continuem davallant pel mateix camí resseguint el marge dret del Torrent de Boïcs. Bona estona més enllà deixem a mà dreta un altre mas, el de Sant-romà i, poc més enllà, un parell de cases de les Feixes.

Ben aviat albirem les primeres cases del nucli de Joanetes i retornem al punt de sortida.

**Variant per la Baga de les Olletes i el Serrat de Fontanills**

Aquesta és una alternativa si, a l'anada o a la tornada, volem esquivar els ganxos. A base però de fer una considerable marrada de 4,5km. Senyals de pintura grocs i rètol indicadors a les cruïlles.

**Coll de Joanetes** (1290m) Rètol indicador. Marxem vers el NE en direcció a Santa Magdalena del Mont fins a la propera cruïlla a l'esquerra.

**Cruïlla** (1280m). Rètol indicador (Joanetes per Fontanills 2h 10'). Deixem el camí a Santa Magdalena i prenem un corriol ben fresat a l'esquerra i baixem fort per la fageda.

**Mare de Déu de les Olletes** (1072m) Gran capella construïda dins d'una balma a finals del segle XIX, protegida per una reixa de forja. Continuem pel sender baixant fort per la baga fins a la propera cruïlla.

**Baga de les Olletes** (990m). Cruïlla. Rètol indicador (Sant Privat 1h 10', Joanetes 1h 40'). Deixem el camí pel que veníem i que continua cap a Sant Privat d'en Bas, per un altre a mà esquerra, ben definit. Aviat acaba al final d'una pista sota el Coll del Forn.

**Pista** (990m) La seguim revoltant en el sentit de les busques del rellotge la falda del Pla Safalguera.

**Fontanills** (915m) Mas rònc que trobem a mà esquerra. Deixem la pista per la que veníem i que baixa cap a Puigpardines per una altra més precària vers el S. fins que acaba derivant en un corriol.

**Serrat de Fontanills** (915m). Cruïlla. Rebutgem el ramal de l'esquerra i continuem pel corriol, ben fresat, vers el W. Després de revoltar la capçalera del Clot de Mas Roure (o Torrent dels Boïcs) el corriol en aboca a la pista que baixa del Puig del Soi. La prenem a mà esquerra fins al proper Mas Poc.

**Mas Poc** (820m). Continuem pista avall fins a Joanetes.

Toni Planas i Vilà

